

ut foetus edantur in lucem. Unde etiam *Lucina*. Gyrald. *Syntagm.* 3. n. 3. *Rosin. lib.* 2. cap. 6. & 4. cap. 7. Vota foeminarum gravidarum ad Junonem; mihi videntur, pro partu facilitate ex Junonis conceptu: equidem fictum, matrem sine viro fuisse Martis, duntaxat ex tactu floris: optabantque matronae illius in partu facilitatem; dum virum ita fortem in lucem protulit. Potius ad animi foetum, criticè potest retorqueri mendacium: fingitur enim ex flore genitus Mars; quippequam, maximè inter foeminas, è re parvi momenti (nempe flore) & discordia concipitur & bellum oritur. Aliter *Halicarnasæus lib.* 4. A. R. cap. 14. *Tradit L. Piso in Annal. Serv. Tullum voluisse urbana multitudinis scire numerum tum nascentium (inquit) tum morientium, tum eorum qui virilem togam sumerent: statuisseque quanti pretij nummos pro singulis inferre deberent cognati in ararium Ilirbyia (Romani Junonem Lucinam vocant) pro nascentibus: in Veneris, quæ in luco sita est (ipsi Libitinam appellant) pro morientibus: in Juventuris, pro togam virilem sumentibus. Hinc constat auspiciam Lucinæ pro parturientibus & partibus. *Plin. lib.* 16. cap. 44. & à luce donata recens natis, & à luco, ubi Junonis aedes, Lucinam dictam asserit, in quo Lotus insignis magnitudinis. *Ovid. 2. Fastor. v.* 449.*

Mars genitus ex ta flu floris.

7imo Ilirbyia.

Venus Libitina.

Juventus.

Lucina.

Ovid.

Lucus Lucinae & ararium.

Imagines Lucinae.

Ilirbyia mater Amoris.

Chartar.

Numism.

Capitolio

ante cellam Minervæ scena foeminarum flexis genibus ante Lucinæ simulacrum, quasi ad partum implorantium. *Vives in 4. Civ. cap. 11.* & *Pier. Valerian. lib.* 35. cap. 61. Hæ imagines dicebantur *Nixidia*, vectæ in urbem è Corintho à M. Attilio: ut iidem referunt ibid. & *Gyrald. Syntagm.* 1. num. 80. asserit, earum simulacra allata Romam à M. Attilio, superato in Syria Antiocho Magno. De filio Lucinæ *Sosipolide*, dicemus, 18. Jul. & de *Lucina*, 12. Decembr.

Nixidia.

10 Hac etiam die erat lustratio Pontificis Summi inter Romanos, cujus munus latè videris apud Alex. ab Alex. *lib.* 2. cap. 8. *Cicer. lib.* 2. de Orator. & 1. de Legib. & *Rosin. lib.* 3. cap. 22. Modum depingit affabre *Prudent. Peristeph.* à v. 3203. ex ipsoque *Bulenger. 3. Advers. Magos, cap. 5.* & *Anonym. Observat. ad Natal. Com. Mytholog. cap. 21.*

Lustratio Pontificis Maximi.

Summus Sacerdos, nempe sub terram serobe Acta in profundam, consecrandus mergitur, Mirè insulatus, festa vitis tempora Nectens, coronâ tum repexus aureâ Cinctus Gabino sericam fultus togam: Tabulis supernis strata texitur pulpita, Rimosa rari paginatis compagibus: Scindunt subinde, vel terebrant aream, Crebroque lignum perforant acumine, Pareat minutis ut frequens hiatribus. Huc taurus ingens fronte torvâ & hispida, Sertis revinctus, aut per armos floreis. Aut impeditis cornibus deducitur: Necnon & auro frons coruscat hostia Serasque fulgor bractealis insicit.

Prudent.

Hic ut statuta est immolanda belluas Pectus sacro dividunt venabulo, Eructat amplum vulnus undam sanguinis Ferrentis, inque texta pontis subditi Fundit vaporum flumen, & late astat: Tum per frequentes mille rimarum vias Illapsus imber, rabidum rorem pluit Desossus intus quem sacerdos excipit, Gutras ad omnes turpe subjectans caput Et veste, & omni putrefactus corporez Quin os supinat, obvias offert genas, Supponit aures, labra, naves obijcit, Oculos & ipsos perluit liquoribus: Nec jam palato parcat, & linguam rigat, Donec cruorem totus atrium combibat. Postquam cadaver sanguine egesto rigens, Compage ab illa flammis retraxerint, Procedit inde Pontifex visu horridus, Ostentat udum verticem, barbam gravemz Vittas maddentes, atque amictus ebrios. Hunc inquinatum talibus contigijs, Tabo recemis sordidum piaculi,

Omnes

Omnes salutant, atque adorant eminus: Vilis quod illum sanguis & bos mirrurus Fœdis latentem sub cavernis laverint.

11 Solemnissimum hac in die festum erant *Mamuralia*, seu sacra *Ancyliæ*, mota à Salijs in Martis honorem. Brevi rem agam, quæ à Mythologis refertur prolixè, & ab *Ovidio Musâ garrulâ*, 3. *Fastor.* à v. 251. Anno octavo regni *Numæ*, peste grassante in Italia, ac Romam lue invadente, scutum breve in auxilium è coelo cecidit, quo salvaretur à contagione civitas, tonante *Jove. Ibid. v.* 279. & 363. *Lucanus* ridet, asserens, 9. *Pharsal. v.* 480. *Ancyliæ* illud vento aliunde delatum. Nihil mirum: Magus erat, & astu diaboli factum, ut de coelo lapium plebs crederet scutum; gloriareturque (ut idem *lib.* 1. v. 603. præmittit.)

Mamuralia & Ancyliæ.

Scutum caeleste in Romæ auxilium.

Lucan.

Lucan.

Mamurij quis?

Salijs à quo & ad quid?

Quid Ancyliæ?

namque curvam seu uncinatam exprimunt. *Breviùs Ovid. v.* 369.

Ovid.

Atque *Ancyliæ* vocat, quod ab omni parte recisum est: Quemque 3 nores oculis, angulus omnis abest.

12 Principes viri inter Romanos functi sunt *Saliorum* munere, ut *Apicius Claudius* & *Scipio Africanus*; saltabantque armati & eleganter ad tibiæ modulos colillis ad scuta gladijs, motu continuo *Ancyliæ* ferentes, ne illa firmo intuitu certari possent. *Constant. hic & Carol. Neapol. n.* 134. *Virgil. 8. Aneid. v.* 664. *Plin. lib.* 21. cap. 3. *Alex. Neapol. & Gyrald. d. Liv. lib.* 1. à sect. 61. *Rosin. lib.* 4. cap. 7. *Uvolfang. Lazius 10. de Republ. Rom. cap. 10. & floridè Halicarn. lib.* 2. cap. 41. *Laudatores sunt Deorum belli Præsidum: festum autem incidit in Panathenæa nostra, mensæque Martium, agiturque publicè per dies aliquot, per quos totâ urbe choreas ducunt usque in forum & Capitolium. Tempore Servi Tullij duplicatus est numerus Saliorum ad ejus votum bello Sabino; uti dicemus, 19. Decembr. ex iplo lib. 3. cap. 30. Lustrabantur Ancyliæ d. 19. Mart. quæ quidem semel mota, ante trigessimam diem non condebantur. Semper enim ominosum ante reconditionem movere. *Caesabon. in Sueton. Orb. cap.* 8. ubi: Expeditionem inchoavit nulla re religionum quidem curâ; sed & motis nec dum conditis Ancylibus. Sciendum est, ut notat *Servius in loc. cit. Virgil. Ancyliæ* posse moveri à Duce in bellum proficiscente: tuncque ingressus in Martis sacrarium, Ancylijs motis, Martis etiam movebat hastam, dicens: *Mars vigila. Pompeæ erat finis in Capitolio, precibus in cuncta Numina, exceptâ Venere, effusis, & factâ memoriâ Mamurij, qui Ancyliæ tam exactè molitus est. Alex. ab Alex. quò dudum. Dies singularis huic sacer etiam inter Romanos: in qua pellem virgis cædebant ad artis similitudinem. Constant. d. additque Marlian. in Epitom. lib. 5. cap. 23. Vicus Mamurij, in quo illi statua erat posita, ad S. Susanne templum olim existisse confirmatur. In his diebus ominosæ erant nuptiæ. *Ovid. v.* 385. quo tempore uxor *Flaminis Dialis*, quam *Flaminicam* dicunt, *Impexas* debet habere comas. *v.* 390. & *Aul. Gell. lib.* 10. cap. 15.**

Munus Saliorum.

Quando mota Ancyliæ; & ominosum moveri?

Sacrum & statua Mamurij.

Flaminicæ ritus in Ancyliæ muralibus.

Venus Cloacina.

13 Romæ quoque hac die sacra *Veneri Cloacinae* (de qua, 3. Octobr.) strenuerebatur *Jovi* in Capitolium, & Imperator pro templo, stipem à civibus mendicabat. Subjectâ *Judæâ*, binæ *drachmæ* solvebantur ab *Hebræis* in *Capitolij* expensas. *Joseph. 7. de Bell. cap.* 26. & nos 28. Octobr. n. 5.

Hoc

Sirena Jo-
vis.
Miner-
vium.

Hoc item die nonnunquam Coss. inibant Magistratum. Smet. in Martij *Glossar.* Mercetis etiam solvebatur Magistris alicujus artis liberalis; quod quidem munus Minervae dicebatur seu Minervium, de quo die 19. n. 20. Triumphus varij diversis temporibus hodie solemnes fuere: Valer. Poplicolae de Vejentibus & Tarquinijs. Reufin. & Goltz in *Fest.* fol. 10. Hanc victoriam moestam fecit mors Junij Bruti, de qua 28. Februar. n. 13. Plutarch. in eo, inquit: Triumphavit Valerius primus omnium Coss. quadrigis in vectus in Urbem: fuitque hujus triumphus aspectus splendidus atque magnificus. Alia dicemus in triumpho de Sabinis 1. Maij, n. 13. Triumphavit etiam ann. V. C. 424. S. Aemilius Mamercinus de Privernatibus. Panvin. & Goltz. in *Fest.* fol. 59. Nonnulli arbitratur fuisse Aemilium Mamercum Dictatorem, quem Mamercinum vocat etiam Goltz. fol. 27. qui in triumpho de Privernatibus, alijque consinibus, Dictator coronam auream libra pondo ex publica pecunia populi jussu, in Capitolio Jovi donum posuit. Tit. Liv. lib. 4. sect. 58. In Magistratu insignie monumentum reliquit, contrahens plebiscito Centurae tempus, cujus diuturnitate Censores intolerebant, a quinquennio in selquiannum. Quapropter Censorem functum magistratu, a tribu amoverunt; quod aegre tulit populus, & seditionem compevit Aemilij auctoritas. Briet. Sententia haud mihi arridet propter temporis distantiam ab ann. 320. usque ad 424. de Fidenatum pugna, ait Florus lib. 1. cap. 12. Fidenae, quia pares non erant ferro, ad terrorem movendum, facibus armati & discoloribus serpentum in modum, vittis furiali modo processerant; sed habitus ille feralis everstionis omen fuit. Veros fuisse serpentes asserit Liv. 4. a sect. 50. Item triumphavit L. Cornel. Lentulus de Samnitibus & Lucanis. Idem fol. 80. Vide Flor. d. cap. 16. Alij hanc victoriam attribuunt C. Fabricio. Briet. & Turfellin. qui quidem male audiit, quoniam P. Cornel. Rufinum, grassatorem Consullem fecit: etiam responderit: *Malo compilari, quam venire.* Idem Ann. V. C. 512. hac die de Faliscis triumphavit Q. Lutatius Cerco. Goltz. pag. 96. Causa belli, quod plebis tribunum affecerant contumelia: sed diebus sex omnino confectum, caesis quindecim millibus Faliscorum, caeteris data pace. Briet. ann. 513. In monte Albano triumphavit etiam Marc. Claud. Marcellus. Panvin. & Goltz in *Fest.* fol. 104. ex hisque Reufner. de Gallis Infubribus & Germanis, & spo-

Triumphus
Valerij Po-
plicolae.

Aemilij Ma-
mercini.

Censores Ro-
mani.

Habitus Fi-
denatum
in pugna.

Insignis
triumphus
L. Corn.
Lentuli,
&
C. Fabricij

Q. Lutatij
Ceronis.

lia opima Jovi Feretrio retulit, interfecto hostium Duce Vidumaro. Plutarch. in eo fusè. Gallorum Ducem singulari praelio vicit (ait Cornel. Nepos d. n. 45.) spolia legit apud Nolam. Annibalem primus locorum angustia adjutus vinci docuit: Syracusas per tres annos expugnavit: & cum per calumniam triumphus ei a Senatu negaretur, de sua sententia in Albano monte triumphavit. Quinquies Consul, insidijs Annibalis deceptus occubuit, & magnifice sepultus est. Ossa Romam remissa, a praedonibus intercepta perierunt. Cecinit Virgil. 6. Aeneid. a v. 855. *Aspice ut insignis spolijs Marcellus opimis Ingredditur, victorque viros supereminet omnes:* Hic rem Romanam, magno turbante tumultu, sistet eques, sternet Panos, Gallumque rebellem, Tertiaque arma patri suspendet capta Quirino. Denique triumphos in hac die claudit L. Anicius Gallus, ob victum Gentium Illyrici. At falso a nonnullis hodie signatur, quum describatur a Goltzio in *Quinrialibus*, 18. Febr. Kalend. Martijs vectigalia locabantur. Alex. Neapolit. lib. 3. cap. 13. Vide 2. Maij & 13. Jun. Hac etiam die a Raphael. Volaterran. de Magistrat. Rom. in *Republ. Roman.* pag. 198. refertur collocatio statuae Coelae Claudiae, Maximae Virginum Vestalium; cujus egregiam sanctitatem, & in Deos infatigabilem operationem Numen quoque Vestae comprobavit. De illa futius. 12. April. 14. Athenis Munychia sacra in honorem Dianae. Gyrard. libell. de Ann. & Mensib. Ab illa nomen Mensis, qui Munychion; quoniam in illo hujusmodi sacra. Etiam erat locus dictus Munychia: unde Pausan. cap. 1. inquit: In Munychia Atheniensibus portus, cum Munychia Dianae templo. Erat promontorium in Cherronesi figuram curvatus, ingressum habens ore angusto, a quo murus quadraginta stadiorum longitudine portendebatur, Athenarum urbem cum Piraeo, duobusque alijs portibus connectens. Strab. lib. 14. n. 7. Qua de causa Athenienses Munychios dicit Ovid. 2. Metam. fab. 12. Situm Munychiae videns Epimenides, diuque contemplan, dixisse fertur: *Quam caeci sunt homines in providendis futuris! Si Athenienses scirent, quanta hic locis mala est urbi daturus; dentibus profecto suis cum eroderent.* Plutarch. in *Solon.* Quare dicemus, num. 16. Illis ergo diebus propugnaculum erat insignie. Unde Stat. 5. Silvar. 3. v. 109. *Quo non Munychia quicquam praestantius arces.* Stat. Dea

M. Claud.
Marulli.

Virgil.

L. Anicij
Gallij.

Vectigalia
locata.

Claudiae
statua.

Munychia.

Templum
Dianae.

Embarus
an delirus,
vel inge-
mosus?

Urse Dia-
nae quae?

Amphiphro-
nes panes.

Athenae cap-
tae à Sylla.

Dea, locus & templum sic dictum fuit à Munychio, qui erexit. Alex. Neapolit. lib. 6. cap. 11. 15. Origo sacrorum bifarie refertur. Fames fingitur in Attica orta, ex eo quod in templo Munychio urfa Dianae sacra à civibus Athenarum interficeretur: sed Delphicum oraculum cessaturam enunciauit, modo pro urfa quispiam filiam immolaret. Inventus est Embarus, seu Barus, qui offerret; modo Munychiae sacerdotium ad suam familiam perpetuo derivaret: ornatamque filiam cum annuissent, statim immolavit. Unde delirus vocatus. Erasim. *Chiliad.* 3. Centur. 8. n. 81. Aliter Hadrian. Junius Centur. 2. Adag. 40. ex Suida. Embarus conventionem de sacerdotio cum Atheniensibus facta, vasto consilio natam de more compitam, velut victimam mactaturus, in adyto (quod praeter sacerdotem accessus nulli patebat) abscondit, & capram filiae ornamentis indutam, illius loco jugulavit. Haec est prima de Munychijs fabula: secunda haud discolor. Propter urfam puellae à quinto usque ad decimum annum Dianae in Munychia immolabantur; quae Urse dicebantur Dianae. Puellas enim tradunt (ait Gyrard. *Synagm.* 12. n. 30.) ornatas veste crocata, immolari solere. Nam cum aliquando urfam cicurem in Attica, quae cum hominibus versabatur, fratres quidam interemissent, quiddam sororem suam petulantius colludentem, occidisset; Diana iram pestilentiam grassari cepit. Unde Oraculum consultum, respondit: *Tunc pestilentiam destruat, si virgines aliqua mactarentur pro urfa.* Idem Plutarch. de *glor. Atheniens.* & Thucydides lib. 8. Visum ferale sacrificium, postque placentas offerebant in urfarum formam. Vocabant Amphiphones, quas in Dianae Munychias inferebant, continuis circumspicatas facibus. Jul. Pollux, lib. 6. *Onomast.* cap. 11. & Athen. lib. 14. n. 107. 16. His in sacris ac per portum Munychiam Athenae captae à Luc. Sylla. Plutarch. in eo. *Captas Athenas Kalendis Martijs;* quo mense Athenienses multa in memoriam exitiosi istius deluvij agunt. Crudelissimè ibi sese gessit. Omnes quos sibi adversatos noverat, intra Ceramicum conclusos, sorte decimum quemque ad supplicium duci imperavit. Cumque nihil de sua in Athenienses iracundia remitteret, clam fugientes nonnulli Delphos venerunt: quibus consulentibus, nunquid fato deleri Athenas necesse esset, respondit Pythia de urre nescio quae. Post haec in illud morbi genus Sylla incidit (id est, pedicularem, ut ait Ravil. *Textor.* 2. *Officin.* cap. 75.) quo Pherecydem quoque consumprum ac-

cepimus. Pausan. cap. 18. qui cap. 287. subdit: *Prodicum est amantibus; in Attica terra cinere pluisse anno uno, antequam Sylla armata Atheniensibus exitium importassent.* Aristio Athenis dux erat, qui Syllam ridiculis ineptijs ac salibus exagitabat, quin religionem attenderet, cum sacram Minervae lampadem penuria olei extingui passus esset. Eadem hora atque die qua Aristio ex arce profugit in Minervae templum, ex quo extractum interfici jussit Sylla; sereno coelo, nubium concursu facto, largus imber decidit. Ibid. idem. Infigniora Athenarum convasavit Sylla, & inter monumenta Antiquitatis bibliothecam. *Ibi sacris initiatus Apelliconis Teij, bibliothecam sibi exemit; in qua perique Aristotelis & Theophrasti habebantur libri, nondum plane vulgo cogniti. Ferrus ea bibliotheca Romanis perlata: Tyrannionem Grammaticum plerosque libros compilasse; ab eo adeptum exemplaria Andronicum Rhodium, in medio protulisse; &c.* Haec Plutarch. in *Sylla.* Quis primus Athenis bibliothecam instituit, quomodo aucta, in Perfidem deportata, ac postmodum restituta; dicemus ex Gellio, 25. Jun. 17. Anno aetatis 29. ac regni 9. Alexandri Magni, cum rediret ex India, Harpalus, quem Satrapam Babylonis praesidentemque thesaurorum praefecerat in Graeciam fugit. *Diar. Alexandr.* Hic ita se liberè, avidè, ac luxuriosè in Praesidentia se gessit, nunquam Regem reverfurum ab expeditione credens; ut à cunctis fugillaretur, pessimè audiens. Regrediente Alexandro, cum multos Satrapas, ad se delatos, poenae capitis damnaise, cognovisset; metu supplicij convasatis quinque millibus talentum argenti, cum militibus stipendio conductis, versus Atticam contendit, & ad populum Atheniensem supplex confugit, largitionibus corruptis Oratoribus, & quinquaginta talentis inter illos Demosthene (quem populus damnavit & mancipavit carceri, unde post profugit) sed Antipatri & Olympiadis literis eflagitatus, effugit in Laconiam, post in Cretam; ubi ab amico perfidiosè caesus, vitam & thesauros proditor infamis amisit. Diodor. Sicul. *Biblioth.* 17. n. 620. & Q. Curt. *Alexandr. histor.* lib. 10. cap. 2. Cum è carcere evassisset, ut objecit Aeschines; Coronam & albam vestem sumens, bovem mactavit. 18. Apud Aegyptios pompa pepli Cereris. K. A. Fabulam refert Herodotus lib. 2. n. 38. *Rhampsinum Regem (inquit) Tom. I. Ephem.*

Prodigium
Lucerna
Minervae
extincta.

Bibliotheca
Athenarum
Romae.

M. IV

Harpalus
fugit cum
Alexandri
thesauris,
& occidit.

Talentis
Demosthene
nem corrupit.

Velum ce-
reris.